

Lyhyesti

KANSANTALOUDELLINEN AIKAKAUSKIRJA 60 VUOTTA SITTEN

Maamme johtavien sanomalehtien tavoin Kansantaloudellinen aikakauskirja on päättänyt luoda tuokiokuvia menneisyyteen. Tavallisesta poiketen toimitus ei palaa ajassa 50 vuotta taaksepäin, vaan matka vie nykyisen suhdan-
netilanteen innoittamana 60 vuoden päähän. Sarjaa on tarkoitus jatkaa tulevilla numerois-
sa.

Kansantaloudellisessa aikakaus- kirjassa 3/1932

O.K. Kilpi: Suomen konjunkturi- vaihteluista ennen ja jälkeen maailmansodan

Pääosa O.K. Kilven pohdiskelevaa artikkelia keskittyy suhdanteiden siirtymisen problema-
tiikkaan. Kilpi tarkastelee Suomen taloudellista
kehitystä vuosina 1887—1912 ja 1922—1928
lähinnä ulkomaankaupan, teollisuustuotannon
ja rahoitusmarkkinoiden perusteella. Suuri osa
artikkelin sisällöstä voisi olla taustana suhdan-
nekatsaukselle vieläkin.

»Onko esim. kotimaan rahapolitiikka ai-
kaansaanut kotimaan hyvät ja huonot konjuk-
tuurit talouselämän eri aloilla. Vai ovatko tuo-
tannon, kaupan y.m. konjtuurit vaikuttaneet
kotimaan rahaoloihin ja siten rahapolitiikkaan.
Vastaus on nähdäkseni seuraava:

Yhden yksityisen maan, varsinkin pienen maan,
nousu- ja laskukonjtuurit saattavat vain
osaksi riippua kotimaisista tekijöistä, sellaisista
kuin maanviljelyssadot, kotimainen rahapo-
litiikka j.n.e. Mutta osaksi ja useimmissa tapa-
uksissa suurimmaksi osaksi ovat ne riippuneet
ulkomaisista tekijöistä.»

Kilpi jatkaa kuitenkin:

»Ehkä yhtenä poikkeuksena oli Suomessa v.
1928 ulkomaihin verraten suhteellisesti aikai-
sin puhjennut pula. Sen puhkeamiseen vaikut-
tavana syynä olivat kotimaiset tekijät ehkä suu-
remmassa määrin kuin koskaan aikaisemmin-
nyt käsiteltävänä olevana aikakautena (nimit-
tään pulaa edeltävänä aikana noudatettu kor-
ko- ja luottopolitiikka; toista tekijää, vuoden
1928 niukkaa satoa, on ylenmäärin liioiteltu).»

Kansainvälinen taantuma laskee Kilven mu-
kaan vientituloja ja vähentää ulkomaisia luo-
tonsaantimahdollisuuksia. Kauppateseen alijää-
män syveneminen nostaa diskonttokorkoa. Ki-
ristynyt rahapolitiikka vähentää tuontia ja
kauppataase tasapainottuu, kun kansainvälinen
talous elpyy ja vienti kääntyy kasvuun. Tuon-
nin käänne seuraa noin vuotta myöhemmin. Ul-
koisen epätasapainon syyksi Kilpi näkee pi-
kemminkin yli-investoinnit kuin kulutusjuhlan:

»Kauppabilanssista on muuten harhaan joh-
tavia käsityksiä vallalla. Kun kauppabilanssi
pulaan jouduttaessa on tullut 'huonoksi', esi-
tetään tavallisesti yleisenä teemana väite, että
kulutus on ollut liian suuri, kulutusta on vähen-
nettävä ja tuotantoa lisättävä.

En luule, että varsinainen kulutus lukuun ot-
tamatta ehkä julkisten yhdyskuntain, valtion ja
kuntain kulutusta, koskaan on ollut pulan syy,
ainakaan perimmäinen syy.

Varat kulutukseen saadaan useimmiten tuo-
tannosta. Nousuaikana lisääntyy tuotanto-
hyödykkeiden osuus tuonnista, jolloin kauppabilanssi
huononee. Kotimaisen tuotannon kas-
vaessa ja luottomahdollisuuksien kasvaessa
kasvaa reaali-investointi ja lisää tuotantovä-
lineiden ja tuotantotarvikkeiden tuontia nousu-
aikana.

Kun kulutushyödykkeiden osuus tuonnissa
kasvaa, on se useimmiten merkki siitä, että
kauppabilanssi alkaa parantua.

Niin omituisesti voi olla asianlaita.»

Talouspolitiikkasuosituksia Kilpi ei artikkeleissaan anna, mutta EMU-kelpoiseksi artikkelin tekee vakaan markan varaukseton kannatus:

»Inflaatiolla ja valuutan, maan rahan ulkomaisen arvon, turmelemisella huonommaksi kaikkien muiden maiden valuuttaa on joskus ajateltu mahdolliseksi kääntää laskukausi josain maassa nousukaudeksi. Esim. kiihdyttäväksi vientiä ja ehkäistäväksi tuontia. Primitiivinen käsitys kuvittelee näin saatavia talou-

dellisia etuja (kauppabilanssin paranemista y.m.)»

Seuraavassa lienee kuitenkin jotain profetallista:

»Ei luulisi, että Suomella on tällä kohdin olisi enää paljon menetettävää. Suomihan saa m.m. varmaankin kohtapuolin, lyhyen ajan kuluessa jo toistamiseen, astua sille 'ristin tielle', valtion osittaisen vararikon tielle, jota devalvaatio merkitsee.»

SEMINAARI POHJOLAN INTEGRAATIO TUTKIMUKSESTA

Lejondals Slottissa Tukholman lähistöllä keskusteltiin kesäkuun alussa (1.-3.6.) pohjoismaissa tehtyjen integraatiotutkimusten tuloksista. Kokouksen järjestivät ruotsalainen *FIEF* ja ja norjalainen *NUPI* ja se oli *Nordiska Ekonomiska Forskningsrådetin (NEF)* rahoittama. Seminaariin osallistui yli 30 tutkijaa. Integraation eri osa-alueet käsiteltiin seminaarissa kattavasti.

Esitetyistä tuloksista todettakoon muun muassa, että työvoiman liikkuvuus on ollut Euroopassa ja myös Pohjois-Euroopassa yllättävän alhaista. Näin ollen EY:n sisäinen liikkuvuus

ei aiheuta sopeutumispaineita. Toinen mielenkiintoinen yksittäinen tutkimustulos oli, että integraation ei aina voida odottaa johtavan hintojen alenemiseen eikä hyvinvoinnin kasvuun. Näin oli Norjassa eräillä toimialoilla.

Suomesta kokoukseen osallistuivat *Kari Alho (ETLA)*, *Pertti Haaparanta (HKKK)*, *Seija Parviainen (VATT)* ja *Mika Widgrén (ETLA)*. Tämän uutisen kirjoittaja muuten voitti seminaarissa pidetyn kisan, jossa veikahti Tanskan Euroopan unioni -kansanäänestyksen äänijakaumaa 2.6. Tanskalaisten osallistujien arvausvirhe oli suurin.

TYÖN TALOUSTIETEEN TUTKIJAT KOOLLA SANNÄSISÄ

Yrjö Jahnssonin säätiö järjesti 1.-3. kesäkuuta työn taloustieteen seminaarin, jossa esiteltiin sekä koti- että ulkomaisia alan tutkimuksia.

Seminaarin kaukaisin vieras oli Dartmouth Collegen *David Blanchflower*, joka esitti laajaa tutkimushankettaan kansainvälisistä palkkayhtälöistä. *Rita Asplund ETLAsta* esitteli työtään yksilöllisistä palkkaeroista ja *Per-Anders Edin Uppsalan yliopistosta* tutkimustaan tehokkuuspalkkamallin testaamisesta.

Steinar Holden Oslon yliopistosta, *Pasi*

Holm ja *Markus Sovala* Helsingin yliopistosta ja *Jaakko Kiander* Yrjö Jahnssonin säätiöstä sekä *Tapio Palokangas* Tampereen yliopistosta esitelmöivät erilaisista neuvottelumalleista. *Jukka Lassila ETLAsta* ja *Timo Tyrväinen* Suomen Pankista puolestaan käsitelivät verotuskysymyksiä näissä malleissa.

Seija Ilmakunnaksen esitelmä käsitteli kysyntärajoitteiden vaikutuksia työvoiman tarjontaan progressiivisen tuloverotuksen vallitessa. Työvoimapolitiikasta alustivat *Bertil Holm-*

lund, Johan Linden ja Thomas Östros Uppsalan yliopistosta.

Juha Kettunen ETLAsta, Reija Lilja Helsingin ja Niels Westergård-Nielsen Århusin kaupakorkeakoulusta esittelivät tutkimuksiaan työttömyyden kestosta. Virolaisen Priit Kolben esitelmä käsiteli taloudellisen muutoksen ai-

heutamia haasteita maan työmarkkinoilla.

Seminaari kartoitti työmarkkinoiden ajankohtaisia tutkimusongelmia ja loi uusia tutkimuskontakteja. Olisi toivottavaa, että tällaisia erikoisalueiden teemaseminaareja järjestettäisiin nykyistä säännönmukaisemmin Suomessa.

SEMINAARI INHIMILLISEN PÄÄOMAN TALOUDELLISISTA VAIKUTUKSISTA

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA järjesti 14-15. toukokuuta seminaarin, jonka teemana oli »*Human Capital Creation in an Economic Perspective*». Siellä tarkasteltiin inhimillisen pääomantaloudellisia vaikutuksia niin yksilö-, yritys- kuin myös koko kansantalouden tasolla. ETLA julkaisee esitelmät seminaariraporttina syksyllä.

Prof. John H. Bishop (Cornellin yliopisto) johdatti yksilönkoulutuksen, oppimisen, tuottavuuden ja ansiotulojen välisiin kytkentöihin eri maissa. Seminaarissa esiteltiin myös Pohjoismaita koskevia yksilötason tutkimustuloksia. Anders Björklund (Tukholman yliopisto) tarkasteli koulutuksen tuottojen ja perhe-taustan riippuvuussuhteita Ruotsissa. Kristin Dale (SNF, Bergen) valotti Norjan alueellisten palkkaerojen kehitystä viime vuosikymmeninä. Rita Asplund esitteli alustavia tuloksialaajasta yhteispohjoismaisesta tutkimushankkeesta, jossa tarkastellaan palkkaeroja Ruotsissa, Suomessa, Norjassa ja Tanskassa.

Seminaarin toinen kansainvälinen pääesitelmäitsijä oli prof. Lisa Lynch (M.I.T.). Hän esitti katsauksen koulutuksen ja kokemuksen kertymisestä työmarkkinoilla ja sen vaikutuksista liikkuvuuteen ja palkkatuloihin. Nähtäväksi jää, onnistuvatko Yhdysvalloissa tehdyt lukuisat tutkimukset innostamaan pohjois maita tutkimusta tällä tärkeällä alueella niin pal-

jon kuin kuuntelijoiden aktiivisuudesta voisi päätellä.

Saksassa koulutuskonsulttina toimiva Leenamaija Ojala esitteli työelämässä olevien jatkuvaan koulutukseen tähtäävän eurooppalaisen järjestelmän lähitulevaisuutta. Julkisen sektorin työvoimapolitiittisen koulutuksen taloudellista merkitystä Ruotsissa ja Norjassa tarkastelivat Karl-Gustaf Löfgren (Uumajan yliopisto) ja Hege Torp (ISF, Oslo).

Seminaarin viimeisessä sessiossa esiteltiin inhimillisen pääoman vaikutuksia talouden toimintaan ja menestykseen. Euroopassa tämä tutkimus on edelleen voimakkaasti suuntautunut teoreettisiin malleihin. Seminaarissa esiteltiin kahta työtä: Gérard Ballot'n (E.R.M.E.S., Pariisi) jatkuvaa koulutusta ja Schumpeterilaista kilpailua tarkastelevaa mallia ja Kim Huynh'n ja Marie-Pierre Merlateaun (E.R.M.E.S., Pariisi) inhimillisen pääoman, erikoistumisen ja taloudellisen kasvun mallia. Gunnar Eliassonin esitelmä tieto-taidon ja osaamisen roolista makrotaloudellisessa kasvuprosessissa oli puolestaan empiirinen.

Seminaariin osallistui alan tutkijoita lähinnä Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Harva opetus- ja työministeriön virkamies ja Etelä-Suomen yliopistojen edustaja oli löytänyt tiensä seminaariin. Voidaan kysyä, milloin alan tutkimus saa ansaittua arvostusta myös Suomessa?

TERVEYSTALOUSTIETEEN SEURA PERUSTETTU

Toukokussa perustettiin terveystaloustiedon seura, jonka tarkoituksena on terveystaloustieteellisen tutkimuksen edistäminen ja kehittäminen Suomessa. Seura tukee jäsentensä tutkimustyötä toimeenpanemalla esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia, harjoittamalla julkaisutoimintaa kansainvälistä yhteistoimintaa.

Seuran puheenjohtajaksi valittiin vt. professori *Harri Sintonen* Helsingin yliopistosta ja varapuheenjohtajaksi dosentti *Markku Pekuri* Suomen Terveystutkimus Oy:stä. Johtokuntaan valittiin lisäksi professori *Eero Pitkänen* Helsingin kauppakorkeakoulusta, vs. apulaisprofessori *Pekka Rissanen* Kuopion yliopis-

tosta, erikoistutkija *Unto Häkkinen* sosiaali- ja terveyshallituksesta, tutkija *Pirjo Koivukangas* Oulun yliopistosta, tuotepäällikkö *Eero Linnako* Sairaalaliitosta ja tutkija *Hannu Valtonen* Vaasan yliopistosta.

Seura osallistuu elokuussa Kuopiossa pidettävän 13. pohjoismaisen terveystaloustieteen kongressin järjestelyihin ja järjestää ensi joulutammikuussa symposiumin teemasta terveydenhuollon uudistukset ja kustannuskriisi.

Lisätietoja seuran toiminnasta antavat vt. professori Harri Sintonen Helsingin yliopistosta (90-434 6611) ja dosentti Markku Pekuri Suomen Terveystutkimus Oy:stä (90-177 315).

ENSIMMÄINEN YHTEENVETO VENÄJÄÄ KOSKEVASTA TALOUSTIETEELLISESTÄ TUTKIMUKSESTA SUOMESSA ILMESTYNYT

Suomen ja Venäjän välisen tieteellis-teknisen yhteistoimintakomitean taloustieteen työryhmä on alkanut kerätä säännöllisesti tietoja Venäjää koskevasta taloustieteellisestä tutkimuksesta Suomessa. Tiedot julkaistaan kaksi kertaa vuodessa. Ensimmäinen yhteenveto valmistui kesäkuussa.

Yhteenvedoon on kirjattu tietoja valmistuneista ja meneillään olevista projekteista sekä tulevista seminaareista ja vierailuista tutkimuslaitosten ilmoitusten perusteella. Tiedotteen

kokoaa työryhmän sihteeri tutkija *Seija Lainela* Suomen Pankin idäntalouksien yksiköstä. Postiosoite on PL 160, 00101 Helsinki, puh (90) 1831, fax (90) 174 872.

Seuraava yhteenvedo valmistuu suunnitelmiensa mukaan joulukuussa. Siihen tarkoitetut tiedot tulee toimittaa työryhmän sihteerille marraskun loppuun mennessä. Sihteerille voi myös ilmoittaa, jos haluaa mukaan tiedotteen jakeiluun.

SITRAN EKONOMISTIKURSSISTA

SITRAn ekonomistikurssit saivat alkunsa Kansantaloudellisen Yhdistyksen aloitteesta. Ensimmäinen kurssi järjestettiin keväällä 1988. Silloinen vetäjä Pekka Lastikka kirjoitti valmistelutyöstä, kurssin sisällön yleisratkaisuihin sekä vuosien 1988 ja 1989 kurssien eli kurssien nro 1 — 3 kokemuksista KAK:n numerossa 1989:4.

Vuosina 1990 — 1992 on järjestetty yksi

kurssi vuodessa. Seuraavat ovat vetäjän näemyksiäni näistä kolmesta lama-ajan kurssista. Kurseja on nyt siis järjestetty kaikkiaan kuusi.

Kurssin ohjelma olisi riittävä kuvaus sisällöstä ja muodostakin, mutta se veisi liikaa tilaa, joten esitän kurssin »puitteet» ja sisällön luettelona. Suluissa on sanottu suurimmat muutokset kursseihin 1 — 3 verrattuna.

1. kesto 10 päivää kahdessa jaksossa (9 päivää kursseilla 1 — 3),
2. ensimmäisellä jaksolla enimmäkseen liiketaloustieteen ja mikroteorian, toisella makrotalousteorian ja talouspolitiikan aiheita,
3. tavoite monipuolinen ja ajankohtainen kokonaisuus, jossa yhdistyvät teoria ja »käytäntö» sekä toisaalta yksittäisen taloudenpitäjän ja makrotalouden näkökulma,
4. pääosa ajasta luentoja, sen lisäksi keskustelua, talouspolitiikkaan liittyvä ryhmätyö ja yritysvierailu (kursseilla 1 — 3 kokeiltiin yrityspeliä ja yritystoimintaan liittyvää ryhmätyötä),
5. luennoitsijoita kurssia kohti noin 25, joista 3 — 4 ulkomaista (kursseilla 1 — 3 oli 1 tai 2 vierailijaa),
6. tarkoitettu julkisessa hallinnossa, tutkimuslaitoksissa, järjestöissä, pankeissa ja muissa yrityksissä työskenteleville ekonomisteille (kurssit 1- 3 myös taloustoimittajille, nykyisin kursseja erikseen), jotka haluavat täydentää tietoaan ajankohtaisiin kysymyksiin liittyvästä teoriakehityksestä sekä
7. valmistelu ja järjestelyt SITRAn henkilökunnalla, suunnitelmat on käsitelty »eri ekonomistitahoja» edustavassa johtoryhmässä, johon myös kulloinenkin Kansantaloudellisen Yhdistyksen esimies kuuluu,
8. kustannuksista 50 — 70 prosenttia katettu osanottomaksuin, loppuosa SITRAn yleishyödyllisiin hankkeisiin varaamalla rahoituksella.

Vuosien 1990 — 1992 kursseille osallistui yhteensä 74 ekonomistia. Osanottajia oli kaikilta niiltä tahoilta, joista tavoiteltiin. Pankkien ja muun yritysmaailman ekonomistien osanotto oli kuitenkin hyvin vähäistä.

Kiinnostus kurssia kohtaan on kasvanut. Maailman mullistukset ja vaikea taloustilanne lienevät voimakas taloudellisen tietämyksen arvoa tukeva demonstraatio yleisemminkin yhteiskunnassamme. Muutama vuosi sitten taloudellisten ja talousteoreettisten ongelmien käsittely vaikutti triviaalilta puuhalta, kun näytti menevän hyvin itsestään.

Ajankohtaisuus edellyttää, että sisältö jossain määrin muuttuu kurssista toiseen. Teoria-aiheissa ei ole yritetty käsitellä kaikkia uusia

suuntauksia, vaan ajankohtaisen kehityksen ja keskustelun tärkeiksi nostamia aiheita. Tämän takia esimerkiksi rahoituksen ja riskinhallinnan teoria, rahoitus- ja pääomamarkkinat, markkinoiden toiminta ja tehokkuus yleisesti (strateginen kilpailu, transaktiokustannukset, epäsymmetrinen informaatio jne.), hyvinvointivaltio, ympäristötalous ja kansainvälisen talouden teoria ovat saaneet aikaa kurssiohjelmissa. Suomen talouspolitiikan ajankohtainen tilanne on luonnollisesti kuulunut vakio-ohjelmistoon. Jokaiseen kurssiin on sisällytetty myös muita kuin perinteisiä ekonomistiaiheita tai -näkökulmia, eli alustajina on ollut myös yritysjohtajia, oikeustieteilijöitä, ja tuotantoteknologian tutkijoita.

Kurssien ulkomaisia vieraita ovat olleet *Alan S. Blinder* (Princeton; hänen luentojaan ekonomistien ja poliitikkojen suhdetta käsitellyt osa julkaistiin KAK:n numerossa 1991:1), *Lawrence H. Summers* (Harvard), *Partha Dasgupta* (Stanford ja Cambridge), *Ashok Kapoor* (Princeton), *Keith Pavitt* (Sussex), *Ingemar Ståhl* (Lund), *Andrea Boltho* (Oxford), *Irjan Sölvell* (Stockholm), *Paul De Grauwe* (Leuven), *Agnar Sandmo* (Bergen) ja *Hans-Werner Sinn* (München). Kunkin vierailukutsun ensisijainen tarkoitus on ollut saada kutsuttu luennoimaan ekonomistikurssilla. SITRA on kuitenkin pyrkinyt selvittämään, olisiko muita tahoja, joita kyseisen luennoitsijan asiantuntemus kiinnostaisi. Luennoitsijat ovatkin esiintyneet monissa muissa tilaisuuksissa, erityisesti KAVAn ja Suomen Pankin seminaareissa.

Pekka Hietalan (INSEAD) ja *Bengt Holmströmin* (Yale) voi lukea ulkomaisiksi vierailijoiksi. Kumpikin on ollut ekonomistikurssin kantavia voimia ja osanottajat ovat arvostaneet suuresti heidän luentojaan. Hietala on luennoinut rahoituksesta ja riskinhallinnasta ja Holmström organisaatioteoriasta ja markkinoista.

Kotimaisia kantavia voimia ja osanottajien arvostamia luennoitsijoita ovat olleet *Seppo Honkapohja*, *Sixten Korkman*, *Jarmo Leppinemi*, *Esa Saarinen*, *Pekka Sutela*, *Kari S. Tikka* ja *Johnny Åkerholm*. Kurssien talouspolitiikka-harjoitus on tehty todellisesta tilanteesta ja erilaisista tulevaisuuskuvista lähtien. Harjoitukset on suunnitellut ja vetänyt *August Leppä*

VM:stä. Hän ja *Eeva-Liisa Kaski* ovat simuloineet tehtyjä ratkaisuja VM:n KESSU-mallilla, millä on pyritty myös siihen, että mallin ominaisuudet tulisivat tunnetuiksi.

Seuraavaan asetelmaan olen poiminut osanottajien kursseista antamien tärkeimpien »arvosanojen» keskiarvoja. Asetelmassa on siis vain osa arviointikohteista. Asteikko on 1 (huono) — 5 (erinomainen). Vastausprosentti on ollut korkea eli 90 — 100.

kansainvälisyyttä.

Parannettavaakin on ollut. Esimerkiksi kurssin 5 työtapa-arvosanat lienevät kertoneet siitä, että ohjelma oli liian tiivis eli liikaa aiheita. Niin sen ainakin tulkitsin ja kurssilla 6 vähennettiin teemoja ja pidennettiin käsittelyaikaa per aihe. Osanottajat ovat kritisoineet sitä, että työmarkkina-aiheille ei ole tarpeeksi aikaa ohjelmassa sekä sitä, että omatoimisuus (keskustelu, ryhmätyöt) jää liian vähälle.

Arviointikohde	Vastausten keskiarvo eri kursseilla		
	4	5	6
Tavoitteenasettelu	4,43	4,35	4,68
Tavoitteen saavuttaminen	4,21	4,08	4,30
Hyödyllisyys työn kannalta	ei kysytty	3,80	4,18
Työtavat	4,07	3,65	4,00
Järjestelyt	4,50	4,55	4,66
Luentojen sisältö	3,85	3,84	4,00
Luentojen esitystapa	3,85	3,70	3,96
Yleisarvosana	4,45	4,20	4,52

Kukin luento arvioitiin erikseen. Yllä esitetyt luentoja koskevat tunnusluvut ovat kaikkien luentojen ja arvioitsijoiden »yli» laskettuja keskiarvoja. Yleisarvosana puolestaan on sillä nimellä subjektiivisin painoin annettu arvio koko kurssista, ei muista kohteista laskettu keskiarvo.

Kurssit ovat numeroista päätellen täyttäneet hyvin tarkoituksensa ja osanottajien odotukset. Sanallisissa arvioissa on kurssin hyvinä puolina pidetty laaja-alaisuutta, ajankohtaisuutta ja

Kurssi on työpaikalta poissaolon kannalta pitkä, mutta tavoitteena olevan monipuolisuuden ja analyttisyyden kannalta lyhyt. Tämä trade-off-asetelma kuulostaa siltä, että seurauksena on pelkkää pintaliittoa. Hyvien, motivoituneiden ja tilanteen tasalla olevien luennoitsijoiden, motivoituneen ja valistuneen osanottajajoukon sekä onnistuneen ajan allokoiminn avulla on ollut mahdollista, että kurssilaiset ovat arvioineet käyneensä hyödyllisen kurssin.

PROFESSORIT KESKUSTELIVAT — SUOMEN PANKKI ANTAUTUI

Tyypilliset ekonomistivitsit kertovat tarkoista, mutta hyödyttömistä ohjeista tai ekonomistijoukon keskenään ristiriitaisista neuvoista. Käytännössä suomalainen perinne on ollut se, että useimmat akateemiset ekonomistit pysyvät hiljaa politiikkakeskustelussa.

Ilahtuvasti tämä seikka on muuttumassa myönteisempään suuntaan, kun monet akatee-

misetkin ekonomistit ovat ottaneet osaa viimeaikaiseen talouspoliittiseen keskusteluun. Ilmeisesti lama on saanut ennen niin hiljaiset tahot avaamaan suunsa. Uusi piirre on kuitenkin se, että professorit keskustelevat talouspolitiikasta, mutta keskenään ja suljetussa joukossa.

Lehtitiedoista saatoimme lukea kesähelten väistyttä, että viiden professorin (*Jouko*

Paunio, Pertti Haaparanta, Bengt Holmström, Seppo Honkapohja ja Erkki Koskela) ryhmä pohtii Suomen taloudellisia ongelmia Yrjö Jahnssonin säätiön taloudellisella tuella. Yleisesti toivottiin myös laajemman yleisön pääsevän osalliseksi professorien pohdintoista. Olihan Suomen talous jo pitkää ollut tilassa, jossa hyvät neuvot ovat tarpeen ja taannoinen VM:n työryhmä oli päätynyt melko yllätyksettömään lopputulokseen. Toisaalta ryhmän jäsenten aiemmin julkisesti esitettyjen mielipiteiden perusteella pidettiin todennäköisenä, että yksiselitteisiä neuvoja ei löydy — lienisikö lopputulos vain Holmströmin Kauppalehdessä

mainitsema »parasta olisi juuri nyt olla tekemättä yhtään mitään.

Elo-syyskuun vaihteesta alkanut korkojen nousu tiivisti talouspoliittista keskustelua ja myös professorien muistio kaivattiin esiin. Asiakirjasta tuli julkinen 7.9. klo 16.00 päivällä lehtitiedotteella. Tähän pakotti muistion jo aiemmin tapahtunut vuoto epävirallisesti julkisuuteen.

Tulos ei ollut odotetusti yksimielinen, vaan devalvaatio sai kolme ääntä, kelluva ja kiinteä valuuttakurssi molemmat yhden. Seuraavana aamuna Suomen Pankki luopui valuuttaputkesta ja asetti markan kellumaan.

NIMITYKSIÄ

Yrjänä Tolonen on nimitetty Joensuun yliopiston taloustieteen apulaisprofessoriksi. Tilastokeskuksen pääjohtajana puoli vuotta toiminut

Timo Relander on nimitetty valtiosihteeriksi Valtioneuvoston kansliaan.